

J. R.

Walka z przestępczością
młodocianych w ZSRR : [recenzja
artykułu A. Piontkowskiego i W.
Tadiewosjana opublikowanego w
"Revue internationale de
criminologie et de police technique",
1962, nr 2]

Palestra 6/10(58), 101-102

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

społeczne z otoczeniem i stosunki z rodzicami przyczyniają się do określenia kierunku tych poszukiwań. Wpływy zdrowe i przykłady konstruktywne, uczucie bezpieczeństwa rodzące się z miłości rodziców, zdrowa atmosfera panująca w szkole i społeczeństwie — to warunki sprzyjające kształtowaniu się zdrowego, szczęśliwego charakteru dziecka. Stąd dążenie do stworzenia takiej właśnie atmosfery każdemu dziecku.

Kilka lat temu powstała Międzynarodowa Unia Ochrony Dzieciństwa, która przez organizowanie badań i seminariów stara się z jednej strony dążyć do stworzenia dzieciom jak najlepszych warunków życia, a z drugiej strony przez prowadzenie odpowiednich studiów zmierza do wykrycia właściwych przyczyn przestępczości młodocianych, umożliwiających w przyszłości prowadzenie skuteczniejszej z nią walki.

Walka z przestępczością młodocianych w ZSRR

to problematyka, którą na łamach tego samego numeru „Revue internationale de criminologie et de police technique” podejmują dwaj karnicy radzieccy: prof. A. Piontkowski i W. Tadiewosjan.

Zagadnienie walki z przestępczością młodocianych nie stanowi problemu nr 1 w walce przeciw przestępczości prowadzonej w ZSRR. Dzięki nieustannej trosce władzy radzieckiej o wychowanie młodego pokolenia przestępczość wśród młodocianych od kilku lat nieustannie maleje: młodociani stowowią mniej aniżeli 3% ogółu skazanych w ostatnich latach. Jednakże przestępczość ta w dalszym ciągu istnieje i dlatego prowadzi się z nią walkę zmierzającą do jej ostatecznej i całkowitej likwidacji.

Stosownie do art. 10 Podstaw ustawodawstwa karnego ZSRR i republik związkowych młodociani, którzy w chwili popełnienia przestępstwa ukończyli 16 lat, podlegają odpowiedzialności karnej. Młodociani w wieku od 14 do 16 lat podlegają karze tylko za popełnienie takich przestępstw, jak morderstwo, umyślne uszkodzenie ciała lub zranienie, kradzież, napad z bronią w rękę, umyślne zniszczenie albo uszkodzenie dóbr państwowych, społecznych lub osobistych, jeżeli wywołało ono poważne szkody, wreszcie — umyślne czyny mogące spowodować katastrofę kolejową.

Młodociani poniżej 18 lat, którzy mogą być skazani przez sąd, nie muszą być obligatoryjnie ukarani. Jeżeli bowiem sąd dojdzie do wniosku, że młodociany, którego czyn przestępny nie przedstawia dużego niebezpieczeństwa społecznego, może się poprawić bez odbywania kary, to może wobec niego zastosować tylko środki wychowawczej natury. Zgodnie z art. 23 Podstaw pozbawienie wolności młodocianego w zasadzie odbywa się przez umieszczenie go w zakładzie reedukacji dokonywanej dzięki pracy, a tylko wyjątkowo w więzieniu. Młodociani są umieszczani w zakładach specjalnych, w koloniach pracy o specjalnym reżymie przystosowanym do zadań reedukacyjnej. Pozbawienie wolności nie może przekraczać okresu 10 lat, a w wypadkach szczególnie ciężkich przestępstw — 15 lat. Młodociany, który nie ukończył w chwili popełnienia przestępstwa 18 lat, nie może być skazany na karę śmierci.

Przy wymiarze kary stosownie do art. 34 pkt 6 Zasad sąd powinien zawsze brać pod uwagę jako okoliczność łagodzącą młody wiek oskarżonego.

Podstawy przewidują także przedterminowe zwolnienie z odbywania kary (po odbyciu 1/3), jeżeli skazany wykazał swoją poprawę przez przykładne zachowanie się i uczciwy stosunek do pracy i nauki.

Dalej autorzy opisują specjalny tryb postępowania w procesie karnym, w którym oskarżonym jest młodociany, tryb mający przede wszystkim na celu podniesienie wychowawczych elementów procesu, oraz zajmują się strukturą i organizacją specjalnych komisji dla młodocianych przestępców. W skład tych komisji (których regulamin określa postanowienie Rady Najwyższej ZSRR z 29.VIII.1961 r.) wchodzi przedstawiciele różnych ugrupowań społecznych ZSRR, delegaci do rad, reprezentanci związków zawodowych, komsomołu itp., członkowie korpusu nauczycielskiego, przedstawiciele służby zdrowia, opieki społecznej, a także Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Podstawowym celem działalności tych komisji jest zapobieganie kształtowaniu się młodzieży nie przystosowanej do życia społecznego oraz zapobieganie przestępczości młodocianych. Występują one również w obronie praw dzieci. Pomagają rodzicom lub osobom zastępującym ich w wychowywaniu dzieci. Nadzorują zachowanie się młodocianych, którzy odbyli karę pozbawienia wolności. Pracują nad ich wychowaniem, pomagają w znalezieniu pracy i kontynuowaniu nauki. Rozpatrują także wypadki społecznie nagannych czynów młodocianych, które nie są przedmiotem postępowania sądowego, i stosują odpowiednie środki wychowawcze.

W zakończeniu autorzy szeroko omawiają środki prewencyjne zapobiegające przestępczości młodocianych w ZSRR, zagadnienie odpowiedzialności rodziców oraz strukturę i organizację wychowania trudnej młodzieży w specjalnych szkołach i zakładach.

Z życia czechosłowackich adwokatów

Marcowo-kwietniowy numer czasopisma adwokatury CSRS „Zprávy advokacie” przynosi informacje o odbytym w Pradze seminarium, które poświęcone zostało sprawom rodziny i młodzieży. W seminarium tym aktywny udział wzięli czechosłowaccy adwokaci.

Seminarium wykazało, pisze w związku z tym P. Herbolt, że przed adwokataturą stoją szerokie możliwości wykazania inicjatywy, aktywnej pomocy w walce o obniżenie współczynnika rozwodów, w walce przeciwko przestępczości młodocianych i w procesie jej wychowywania. Na seminarium wskazano na rosnącą od 1950 r. liczbę rozwodów orzeczonych przez sądy CSRS (59% — to rozwody małżeństw posiadających dzieci). Jednocześnie podkreślono, że 1/8 młodocianych przestępców rekrutuje się z rozbitych rodzin. Widoczny jest zatem związek pomiędzy rozpadem rodzin i rozwodami z jednej strony a przestępczością wśród młodzieży z drugiej.

Zadanie, jakie w związku z tym stoi przed adwokataturą, to troska o zapewnienie dzieciom odpowiedniego, wychowawczego środowiska przy okazji prowadzenia spraw rozwodowych. Adwokaci powinni także aktywniej starać się o pojednanie powaśnionych małżonków (w poradniach adwokaackich zakończyło się pojednaniem zaledwie 1,2% spraw, w których obie strony zastąpione były przez adwokatów; jest to stanowczo zbyt mały procent — dodaje autor). Dlatego też